

Kindcentrum
DE ELLIPS

buitenschoolse opvang

Bolderburen

de
Touwladder

Berenhuis
Kinderopvang

(Anti-)pestprotocol

Kindcentrum Ellips

Gezamenlijke aanpak van pesten binnen onderwijs en opvang

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Vormen van pesten	4
Plagen	4
Pesten	4
Digitaal pesten	5
Hoe herken je pesten?	6
Rolverdeling bij pesten	8
De pestende leerling	8
De gepeste leerling.....	8
De meelopers en de stille getuigen.....	8
Aanpakken binnen Kindcentrum Ellips.....	9
Preventieve maatregelen.....	9
Curatieve maatregelen (het protocol).....	10
Het stappenplan bij de vijfsporenaanpak	13
Borging pestprotocol.....	14
Adviezen aan ouders.....	15
Tips voor kinderen die pesten en hun ouders	15
Tips voor kinderen die gepest worden en hun ouders.....	16
Informatieve websites over (digitaal) pesten	18

Voorwoord

Kindcentrum Ellips wil een plek zijn waar ieder kind zich veilig, welkom en gezien voelt. Leren kan alleen optimaal plaatsvinden wanneer leerlingen zich sociaal- en emotioneel veilig voelen. Pesten ondermijnt dit veiligheidsgevoel en kan grote gevolgen hebben voor het welbevinden, de ontwikkeling en het zelfvertrouwen van kinderen.

Dit (anti-)pestprotocol beschrijft hoe Kindcentrum Ellips pesten voorkomt, signaleert en aanpakt. Het protocol biedt duidelijkheid aan leerlingen, ouders en medewerkers over verwachtingen, verantwoordelijkheden en procedures. Het vormt een vast onderdeel van het veiligheidsbeleid van De Touwladder binnen Kindcentrum Ellips en sluit aan bij de wettelijke zorgplicht van scholen om sociale veiligheid te waarborgen. Omdat kinderen zich gedurende de dag bewegen tussen onderwijs, plein, tussenopvang en buitenschoolse opvang, stemmen school en opvang signalen en afspraken waar nodig op elkaar af.

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten, ouders/verzorgers en medewerkers van de tussen- en buitenschoolse opvang;
- Binnen Kindcentrum Ellips nemen we maatregelen om pestproblemen zoveel mogelijk te voorkomen. Elk vermeend pestsignaal nemen we serieus door alle betrokkenen te horen. Ook wanneer niet direct duidelijk is of er sprake is van pesten, maken we het onderwerp bespreekbaar met kinderen en bespreken we welk gedrag we van elkaar verwachten.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten en pedagogisch medewerkers signalen kunnen herkennen, duidelijk stelling nemen en waar nodig afstemmen;
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt, de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert of betrokkenen daar behoefte aan hebben, kan altijd een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld. De vertrouwenspersoon onderzoekt het probleem, raadpleegt deskundigen en adviseert het bevoegd gezag. De vertrouwenspersonen op Basisschool De Touwladder zijn Peggy Doreleijers en Kaylee Mantel-Bouleij.

Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten.

Vormen van pesten

Plagen

We spreken over plagen wanneer de effecten van dat gedrag niet onaangenaam zijn voor anderen. Plagen is niet gemeen, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, niet iedere keer dezelfde is aan de beurt. Plagen is ook meestal 1 tegen 1 en is makkelijk te stoppen.

De pedagogische waarde van plagen ligt in de speelse manier waarop kinderen leren omgaan met conflictsituaties. Door elkaar uit te dagen, oefenen kinderen met conflicthantering; een vaardigheid die zij later in hun leven nodig hebben. Tegelijk blijft het belangrijk om alert te zijn: wanneer steeds dezelfde persoon lang of vaak wordt geplaagd en diegene het niet meer leuk vindt, kan plagen overgaan in pesten.

Pesten

Pesten betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden.

We spreken van pestgedrag als het slachtoffer zich ongelukkig voelt, omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

De verschillen tussen plagen en pesten in een overzicht:

Plagen	Pesten
Gebeurt af en toe.	Gebeurt vaak en lang.
Iedereen is gelijk. Eerst plaagt de één, dan plaagt de ander weer.	Eén of meer kinderen spelen de baas en laten zich negatief uit over een ander.
Het gaat heen en weer.	Gaat altijd één kant op, met vaak hetzelfde slachtoffer.
Het is bedoeld als geintje.	Het is gemeen bedoeld.
Je kunt het zeggen als je het niet meer leuk vindt.	Het is vaak moeilijk voor de gepeste om het te laten stoppen, of te stoppen als pester. Je hebt hulp nodig om het te laten stoppen.
Het is voor iedereen leuk.	Het is niet voor iedereen leuk.

Digitaal pesten

Naast het 'fysiek' pesten, bestaat er nog een andere manier van pesten die steeds meer voorkomt in de huidige maatschappij. Kinderen hebben steeds jonger een telefoon en sociale media. Ook gamen kinderen steeds meer online en spelen hier vaak met anderen. Digitaal pesten gaat nóg gemakkelijker dan in het echte leven.

Digitaal pesten is pesten via digitale en sociale media. Het gaat bijvoorbeeld om het opzettelijk zwartmaken of afkraken van iemand door vervelende of negatieve reacties, of om het groepsgewijs negeren of buitensluiten van één persoon. Via sociale media en online platforms kunnen foto's, berichten en reacties snel worden gedeeld, waardoor digitaal pesten zich gemakkelijk verspreidt.

Voorbeelden van digitaal pesten:
Vervelende WhatsApp berichten of buitengesloten worden in een app. Veel kinderen zitten tegenwoordig in een (klassen)groepsapp en sturen elkaar vaak veel berichten.
Foto's/video's van leerlingen die bewerkt worden of zonder toestemming online worden gezet en/of verspreid worden onder andere leerlingen.
Bedreigingen via chats zoals WhatsApp, Snapchat en Instagram. Chats op Snapchat verdwijnen meteen, waardoor het via die weg nóg makkelijker wordt.
Identiteitshack. Het komt voor dat het wachtwoord van een leerling bekend wordt bij een ander en er worden dan vervolgens via jouw account rare dingen verspreid, gezegd of informatie wordt veranderd.
Sexting: het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten, foto's of video's.
Het structureel uitschelden, buitensluiten of belachelijk maken via een online game, zoals Roblox.

Soms wordt de vraag gesteld of het nu plagen of pesten is, daar is maar één antwoord op. De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is.

Ook als Kindcentrum Ellips signalen krijgt van pestgedrag dat buiten schooltijd plaatsvindt tussen leerlingen, wordt dit serieus genomen. Als het zich afspeelt tussen leerlingen van onze school dan volgt dezelfde procedure als in dit protocol beschreven. Wanneer leerlingen gebruikmaken van opvang binnen Ellips, wordt waar nodig afgestemd met de betrokken opvangpartner. Als de leerlingen die pesten op een andere school zitten dan stellen wij de ouders op de hoogte van de signalen zodat zij zelf stappen kunnen ondernemen om het pesten te stoppen.

Hoe herken je pesten?

Pesten komt in iedere leeftijdscategorie voor, van kleuters tot ouderen. Niet elk kind reageert op dezelfde manier en niet bij elk kind zijn er op lange termijn negatieve invloeden, maar het kan wel.

Het tijdig herkennen van signalen bij een gepest kind is belangrijk om negatieve gevolgen te beperken. Daarom is het belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn op signalen van kinderen die gepest worden én op signalen van kinderen die pesten.

Hieronder een lijst van signalen voor slachtoffers van pesten:

School	Thuis
Leerling mag vaak niet meedoen met een spel of wordt als laatst gekozen (structureel).	Komt vaak thuis met kapotte kleren of spullen.
Schoolprestaties gaan achteruit.	Het gedrag verandert. Nu stil/teruggetrokken of reageert juist agressiever. Kan ook ineens weer gaan bedplassen of duimen.
De leerling vermijdt de speelplaats en blijft veel bij de leerkracht in de pauzes.	Heeft vaak blauwe plekken en schrammen en wil niet zeggen hoe hij/zij eraan komt.
Ziet er ongelukkig, gestrest of depressief uit.	Neemt geen klasgenootjes mee naar huis.
Klaagt vaak over buikpijn, hoofdpijn.	Is bang om naar school te gaan, huilt enorm voor het naar school gaan.
Heeft misschien niet één goede vriend.	Kiest een onlogische route om naar school te gaan.
Bezittingen worden afgenomen en/of verstoort.	Slaapt onrustig, heeft nare dromen.
Wordt vaak uitgelachen, onvriendelijke benaderd.	Vraagt en/of steelt geld van familie.
Heeft minder zelfvertrouwen.	Wordt niet uitgenodigd voor feestjes.
Wil het liefst alleen werken en alleen zitten.	Ziet er vaak overspannen en gestrest uit op zondagavond of aan het eind van een vakantie.
Geen aansluiting bij anderen.	Heeft minder zelfvertrouwen.
	Verandering van eetpatroon.
	Wil thuis niet over school praten.
	Houdt de telefoon weg van ouders.

Daarnaast ook een lijst van signalen van een pester:

School	Thuis
Weigert om met bepaalde mensen samen te werken.	Laat zich negatief uit over andere leerlingen.
Zet zich af tegen de groep, speelt veel de baas.	Kan bij bijvoorbeeld de sportclub erg dominant aanwezig zijn.
Pikt snel de zwakke plekken van een ander op.	Heeft ineens 'nieuwe' spullen.
Kan zich moeilijk inleven in een ander.	Wil niet spelen met bepaalde kinderen.
Aanvaardt moeilijk regels en grenzen.	
Reageert vaak impulsief en agressief.	
In de buurt van een autoriteit is er vaak niets aan de hand, maar op onbewaakte momenten misdraagt het kind zich.	

Niet al deze signalen komen bij alle pesters of gepesten voor, en al zeker niet in dezelfde mate. Er bestaan ook verschillende manieren van pesten:

- Isolatie: Buitensluiten van een ander, doodzwijgen van een ander, niet uitnodigen voor een feestje etc.
- Discrimineren: Iemand pesten om geslacht, ras, seksuele voorkeur, sociaal milieu etc.
- Lichamelijk: Iemand schoppen, slaan, laten struikelen, duwen, haren trekken etc.
- Non-verbaal: Tong uitsteken, middelvinger opsteken, rare gezichten trekken, gemene briefjes schrijven etc.
- Verbaal: Schelden, vernederen, roddelen, dreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, uitlachen etc.
- Afpersen: 'Als je dit niet doet, dan.....'
- Intimidatie: Iemand achtervolgen, ergens opwachten, doorgang versperren, klemzetten, dwingen om persoonlijk bezit af te geven etc.
- Stelen of vernielen van bezittingen: Afpakken van bezittingen, het beschadigen of vernielen van bezittingen.

Rolverdeling bij pesten

Pesten is geen incident tussen twee kinderen, maar vaak een groepsproces. Binnen een pestsituatie zijn vaak meerdere rollen te herkennen. Door deze rollen te benoemen en te begrijpen, kunnen we binnen Kindcentrum Ellips gericht werken aan het stoppen van pesten en het versterken van een positief groepsklimaat. In de aanpak van pesten richten we ons daarom op alle betrokken rollen.

De pestende leerling

De pester is de leerling die het pestgedrag initieert of herhaaldelijk uitvoert. Dit gedrag kan verbaal, fysiek, sociaal of digitaal van aard zijn. Pesters zijn vaak fysiek en/of verbaal sterker dan andere kinderen in de groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn niet altijd geliefd. Zij dwingen hun positie af door stoer en negatief gedrag. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, omdat wie meedoet zelf minder kans loopt om slachtoffer te worden. Vaak probeert de pester macht, status of controle te krijgen binnen de groep.

Pesten kan een manier zijn om status te verkrijgen. Pestgedrag kan verschillende dieperliggende oorzaken hebben, zoals een problematische thuissituatie, het gevoel verloren te raken binnen een grote groep, het moeten spelen van een niet-passende rol, een voortdurende strijd om macht in de klas, een gevoel van incompetentie op school door slechte cijfers of een zwak gevoel van autonomie door te weinig zelfstandigheid of verantwoordelijkheid.

De gepeste leerling

De gepeste is de leerling die doelwit is van het pestgedrag en zich meestal moeilijk kan verdedigen. Deze leerling kan zich onveilig, onzeker, verdrietig of alleen voelen. Sommige leerlingen lopen meer kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt, waar het zonder hulp niet meer uitkomt.

De meelopers en de stille getuigen

Meelopers zijn omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf slachtoffer te worden. Soms vinden meelopers het stoere gedrag interessant of denken zij dat zij kunnen meeliften op de populariteit van de pester. Ook kunnen leerlingen meelopen uit angst om vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen, de stille getuigen, houden zich afzijdig wanneer er wordt gepest. Zij voelen zich vaak schuldig omdat zij niet opkomen voor het slachtoffer of geen hulp inschakelen. Het is belangrijk om deze leerlingen te helpen een steunende rol te nemen.

Aanpakken binnen Kindcentrum Ellips

Sociale veiligheid vraagt om een gezamenlijke pedagogische lijn tussen onderwijs en opvang. Binnen Kindcentrum Ellips stemmen De Touwladder en Bolderburen hun aanpak rond sociale veiligheid zorgvuldig op elkaar af. Met Berenhuis vindt afstemming plaats waar dit bijdraagt aan een goede doorgaande lijn voor kinderen die later instromen in de basisschool.

Preventieve maatregelen

- In de groepen 1 t/m 8 wordt gewerkt met de sociaal-emotionele methode 'Kwink';
- Er is een professionele cultuur in de omgang tussen medewerkers onderling en in het contact met ouders. Medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie en spreken elkaar aan op gedrag. Er wordt te allen tijde op een respectvolle manier gesproken over ouders en kinderen;
- We nemen duidelijk stelling tegen ongewenst gedrag. Agressief gedrag van medewerkers, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd;
- Wij hebben duidelijke regels voor kinderen, ouders en medewerkers (schoolgids en met de leerlingen opgestelde regels aan het begin van het schooljaar);
- De eerste vier/zes weken van het schooljaar en na elke vakantie besteden wij aandacht aan groepsvormende activiteiten (gouden en zilveren weken), om zo de groepsdynamica te leren kennen/vormen;
- We geven les over het veilig gebruik van social media in de Week van de Mediawijsheid;
- Twee keer per jaar wordt het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem SCOL ingevuld door de leerkrachten van groep 3 t/m 8. De leerlingen van groep 6 t/m 8 vullen dit ook zelf in;
- Er is sprake van goede leerlingenzorg;
- Onze kwaliteitscoördinatoren, Peggy en Elfri, volgen alle groepen op zowel cognitief als sociaal-emotioneel gebied nauwkeurig door middel van groepsconsultaties met de leerkrachten;
- Leerkrachten voeren aan het begin van het jaar startgesprekken met ouders en kinderen, waarbij ouders meer vertellen over hun kind;
- Iedereen draagt verantwoordelijkheid om kinderen aan te spreken op ongewenst of pestgedrag en duidelijk stelling te nemen tegen dit gedrag. Pestgedrag wordt gemeld bij de verantwoordelijke groepsleerkracht, kwaliteitscoördinator, vertrouwenspersonen of gedragsspecialist Kaylee Mantel-Bouleij. Waar relevant wordt afgestemd met de betrokken opvangpartner.
- Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep, dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht.

Vertrouwenspersonen

De Touwladder heeft twee interne vertrouwenspersonen, Peggy Doreleijers en Kaylee Mantel-Bouleij. Zij zien erop toe dat het plan binnen De Touwladder wordt nageleefd en stemmen waar nodig af binnen Kindcentrum Ellips.

- Het team weet wie de vertrouwenspersonen zijn en wat hun functie is;

- In de schoolgids staat duidelijk vermeld wie de vertrouwenspersonen zijn. Deze schoolgids wordt elk jaar opnieuw gedeeld met alle ouders en is ook te vinden op de website;
- Elk jaar stellen de vertrouwenspersonen zich in alle groepen voor en later in het jaar komen zij nog een keer langs ter herinnering. Voor de leerlingen is het duidelijk bij wie zij terecht kunnen als zij zich niet veilig voelen;
- De vertrouwenspersonen zijn door de school zichtbaar gemaakt d.m.v. posters, zodat iedereen weet dat zij het aanspreekpunt zijn;
- We geven leerlingen mogelijkheden om pestgedrag te melden. We staan ook open voor meldingen van ouders.

Basishouding van de medewerkers

Onze medewerkers:

- Ze zijn betrokken, rustig, betrouwbaar en voorspelbaar;
- ze zijn positief en belangstellend, werken aan een positieve sfeer in de groep;
- ze laten merken dat ze het kind zien en waarderen;
- ze zorgen voor veiligheid door de schoolafspraken en groepsafspraken duidelijk te maken en te handhaven;
- ze laten merken dat zij serieus omgaan met pestgedrag.

Curatieve maatregelen (het protocol)

Een effectieve manier om te reageren op pesten is de zogenoemde vijfsporenaanpak van Bob van der Meer. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen bij een peestsituatie. We onderscheiden vijf betrokkenen: het kind dat wordt gepest, de leerling die pest, de ouders, de klasgenoten en de school. Binnen Kindcentrum Ellips vullen we dit waar nodig aan met afstemming met de opvang, zodat kinderen een eenduidige aanpak ervaren. Bij alle sporen geldt: neem elk signaal serieus, ga in persoonlijk gesprek, werk samen aan een oplossing en zorg voor een vervolgesprek.

Spoor 1: Hulp bieden aan het kind dat wordt gepest

Doel: het herstellen van het veiligheidsgevoel, het welbevinden en het zelfvertrouwen van de leerling die wordt gepest.

Werkwijze binnen school en opvang waar relevant

- De leerkracht, eventueel samen met een andere vertrouwde volwassene zoals de vertrouwenspersoon of gedragsspecialist, voert zo snel mogelijk een veilig en steunend gesprek met de leerling die wordt gepest en toont daarbij medeleven;
- De leerling wordt serieus genomen en krijgt erkenning voor de eigen gevoelens;
- Samen wordt besproken:
 - wat er precies gebeurt;
 - wanneer en waar het pesten plaatsvindt;
 - hoe de leerling zelf reageert en welke reacties kunnen helpen om zich sterker en veiliger te voelen;
 - welke sterke kanten de leerling heeft;
 - wat de leerling nodig heeft om zich weer veilig te voelen.

- Er worden concrete afspraken gemaakt over bescherming en ondersteuning in de klas en/of op het schoolplein;
- Indien nodig wordt gewerkt aan:
 - o het vergroten van weerbaarheid;
 - o het versterken van zelfvertrouwen;
 - o het oefenen van sociale vaardigheden, bijvoorbeeld via Kwink.
- De voortgang wordt regelmatig geëvalueerd.

Belangrijk uitgangspunt: de leerling die wordt gepest is nooit verantwoordelijk voor het pestgedrag.

Spoor 2: Aanpakken van het pestgedrag bij de leerling die pest

Doel: het stoppen van het pestgedrag en het stimuleren van verantwoordelijk en sociaal gedrag.

Werkwijze binnen school en opvang waar relevant

- De leerling die pest wordt aangesproken op het gedrag, niet op de persoon;
- In een gesprek wordt duidelijk gemaakt:
 - o welk gedrag niet acceptabel is;
 - o welk effect dit gedrag heeft op anderen;
 - o welke sterke kanten de leerling die wordt gepest heeft;
 - o dat het pestgedrag moet stoppen.
- De leerling die pest wordt gestimuleerd verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen gedrag en actief bij te dragen aan herstel. Indien passend kan hierbij excuses worden aangeboden aan de leerling die wordt gepest;
- De school maakt **heldere afspraken** met de leerling die pest over gewenst gedrag en stemt deze waar relevant af met de opvang;
- Er is aandacht voor mogelijke onderliggende oorzaken, zoals:
 - o onzekerheid;
 - o behoefte aan aandacht;
 - o de wens om de baas te zijn, jaloezie, zich buitengesloten voelen of verveling;
 - o moeite met emotieregulatie.
- Bij herhaling van het pestgedrag wordt het stappenplan van dit protocol gevolgd en worden, indien nodig, aanvullende interventies en maatregelen ingezet.

Belangrijk uitgangspunt: streng op gedrag, zorgzaam voor het kind.

Spoor 3: Betrekken en versterken van de groep

Doel: het doorbreken van het groepsproces dat pesten in stand houdt en het versterken van een positief groepsklimaat.

Werkwijze binnen school en opvang waar relevant

- De leerkracht bespreekt (zonder namen te noemen) het groepsproces in de klas;
- Er wordt gewerkt aan:
 - o bewustwording van rollen (pester, meeloper, omstander, verdediger);
 - o verantwoordelijkheid van leerlingen voor elkaar;
 - o het versterken van empathie.
- Kwink-lessen worden ingezet, die aansluiten bij de situatie.
- Leerlingen oefenen actief met:
 - o opkomen voor zichzelf en anderen;
 - o het aangeven van grenzen;
 - o het melden van pesten.

- Positief gedrag wordt zichtbaar benoemd en bekrachtigd.
- Zo nodig wordt de steungroepaanpak ingezet door de gedragsspecialist/vertrouwenspersonen.

Belangrijk uitgangspunt: de groep kan pesten versterken, maar ook stoppen.

Spoor 4: Betrekken van ouders

Doel: zorgen voor een gezamenlijke en consistente aanpak tussen school, thuis en waar relevant opvang.

Werkwijze binnen school en opvang waar relevant

- Ouders van zowel de leerling die wordt gepest als de leerling die pest worden tijdig geïnformeerd;
- In gesprekken wordt:
 - o feitelijk en zorgvuldig gecommuniceerd;
 - o het gezamenlijke doel benadrukt: het stoppen van pesten.
- Ouders krijgen uitleg over:
 - o de aanpak van school;
 - o hun rol in de ondersteuning van hun kind.
- School en ouders maken gezamenlijke afspraken, stemmen waar relevant af met de opvang en houden contact over de voortgang.

Belangrijk uitgangspunt: ouders zijn partners, géén tegenstanders.

Spoor 5: Borging, monitoring en nazorg

Doel: voorkomen dat pesten terugkeert en zorgen voor blijvende sociale veiligheid.

Werkwijze binnen school en opvang waar relevant

- De situatie wordt structureel gevolgd door:
 - o observaties in de groep, bijvoorbeeld door de kwaliteitscoördinator , gedragsspecialist of vertrouwenspersoon;
 - o gesprekken met betrokken leerlingen, zo nodig met de steungroep;
 - o het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem SCOL.
- Afspraken worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld;
- De school besteedt blijvend aandacht aan groepsvorming, sociaal-emotionele vaardigheden en preventieve lessen, zoals Kwink, en stemt signalen waar relevant af met de opvang.
- Het pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast waar nodig.

Belangrijk uitgangspunt: pesten stopt niet vanzelf; nazorg is essentieel.

Aanvullend spoor: afstemming met opvang

Doel: zorgen voor een gezamenlijke aanpak en duidelijke afspraken, zodat sociale veiligheid ook tijdens de tussen- en naschoolse opvang gewaarborgd is. De afstemming met Bolderburen is hierbij belangrijk vanwege de directe betrokkenheid bij kinderen in de schoolleeftijd. Met Berenhuis vindt afstemming plaats waar dit bijdraagt aan de doorgaande lijn voor kinderen die later instromen in de basisschool.

Werkwijze binnen Kindcentrum Ellips

- School en opvang wisselen, waar nodig en met inachtneming van privacyregels, relevante informatie uit om pesten tijdig te signaleren en gezamenlijk aan te pakken;

- School en opvang stemmen afspraken af, zodat leerlingen zowel binnen als buiten schooltijd een eenduidige aanpak ervaren;
- Pestincidenten die plaatsvinden tijdens de opvang worden meegenomen in de aanpak, begeleiding en monitoring van de school;
- Indien nodig vindt overleg plaats tussen school, opvang en ouders om afspraken over ondersteuning, begeleiding en toezicht te maken, te evalueren en waar nodig bij te stellen.

Belangrijk uitgangspunt: sociale veiligheid houdt niet op bij de schooldeur; **onderwijs en opvang werken samen** aan een veilige omgeving voor ieder kind binnen Kindcentrum Ellips.

Het stappenplan bij de vijfsporenaanpak

De vijfsporenaanpak vormt het inhoudelijke uitgangspunt van onze begeleiding bij pestgedrag. Afhankelijk van de situatie worden één of meerdere sporen tegelijkertijd ingezet. De sporen beschrijven welke betrokkenen ondersteuning krijgen en welke acties nodig zijn om het pestgedrag te stoppen en de sociale veiligheid te herstellen.

Onderstaand stappenplan beschrijft hoe de school handelt wanneer pestgedrag wordt gemeld. Niet iedere melding vraagt om het doorlopen van alle stappen. Wanneer het pestgedrag stopt en de sociale veiligheid is hersteld, kan het traject worden afgerond. Indien nodig wordt de aanpak stapsgewijs geïntensiveerd.

De gedragsspecialist en vertrouwenspersonen fungeren als aanspreekpunt, bewaken de voortgang van de aanpak en volgen de gemaakte afspraken. Alle pestincidenten worden bij hen gemeld.

Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen. Wanneer een leerling, ouder of medewerker van school of opvang melding maakt van pestgedrag, onderzoekt de school de situatie zorgvuldig en worden onderstaande stappen doorlopen.

Stap 1

De leerkracht voert afzonderlijke gesprekken met de pester en met de leerling die wordt gepest. Aan de hand van zo concreet mogelijke recente voorvallen wordt de situatie geanalyseerd en de ernst ingeschat. De leerkracht brengt de gedragsspecialist en/of vertrouwenspersonen op de hoogte. Daarnaast worden de ouders en vervolgens de betrokken teamleden geïnformeerd. Indien relevant wordt ook de opvang geïnformeerd en betrokken bij de gemaakte afspraken. De leerkracht observeert de situatie nauwkeurig en registreert relevante feiten en afspraken.

Stap 2

De leerkracht voert een gezamenlijk gesprek met de pester(s) en de leerling die wordt gepest. Hierbij worden de ouders van beide partijen betrokken. Het probleem wordt duidelijk geformuleerd. In overleg met de betrokkenen worden concrete afspraken gemaakt om het pestgedrag te stoppen en herhaling te voorkomen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn, besteedt de leerkracht klassikaal aandacht aan het onderwerp.

Wanneer betrokken leerlingen gebruikmaken van de opvang en dit relevant is voor de begeleiding of veiligheid van de leerling, worden de gemaakte afspraken afgestemd met de opvang. Na een afgesproken periode evalueert de leerkracht de afspraken met de betrokken leerlingen en koppelt dit terug aan de ouders.

Wanneer uit de evaluatie blijkt dat het pestgedrag is gestopt en de sociale veiligheid is hersteld, blijft de leerkracht de situatie gedurende een afgesproken periode volgen. Indien van toepassing wordt hierbij ook informatie betrokken vanuit de opvang. Wanneer de situatie stabiel blijft, wordt het traject afgesloten.

Wanneer blijkt dat het pestgedrag onvoldoende is verminderd, opnieuw voorkomt of de sociale veiligheid onvoldoende is hersteld, wordt overgegaan naar stap 3.

Stap 3

Wanneer de situatie onvoldoende verbetert, wordt in samenspraak met de gedragsspecialist de steungroepaanpak ingezet of wordt besproken welke aanpak voor de groep het meest passend is. De betrokken ouders worden op de hoogte gesteld van dit plan. Wanneer betrokken leerlingen gebruikmaken van de opvang en dit relevant is voor de begeleiding of veiligheid van de leerling, wordt ook de opvang betrokken bij de uitvoering en monitoring van de afspraken. De voortgang wordt tussentijds gevolgd en na 4 tot 6 weken formeel geëvalueerd. Wanneer de doelen niet zijn behaald, volgt stap 4.

Stap 4

Wanneer het pestgedrag nog niet is gestopt of de sociale veiligheid onvoldoende is hersteld, worden aanvullende stappen gezet. Deze stappen kunnen zijn:

- Er wordt aanvullende en/of externe ondersteuning betrokken, zoals het Zorg Advies Team, sociale vaardigheidstraining, jeugdgezondheidszorg, GGD of huisarts. Ouders worden hierover steeds tijdig geïnformeerd.
- De voortgang wordt met ouders teruggekoppeld en, indien nodig, worden afspraken bijgesteld.

Stap 5

Als het pestgedrag niet vermindert of ouders onvoldoende meewerken aan de aanpak van het probleem, kan de schoolleiding bijzondere maatregelen nemen, zoals het tijdelijk apart plaatsen van de leerling die pest of een tijdelijke schorsing.

Borging pestprotocol

De gedragsspecialist bespreekt en evalueert het pestprotocol eenmaal per jaar met het team en bespreekt of pestincidenten volgens de vijfsporenaanpak zijn behandeld. Waar relevant wordt het protocol besproken met Bolderburen en Berenhuis, zodat de afspraken blijven aansluiten bij de gezamenlijke pedagogische lijn van Kindcentrum Ellips.

De kwaliteitscoördinator monitort tweemaal per jaar tijdens de groepsconsultaties of er sprake is van een sociaal veilige situatie in de groepen. Daarnaast wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling tweemaal per jaar in kaart gebracht door leerkrachten en leerlingen en geanalyseerd door Team Pedagogiek. Nieuwe medewerkers worden geïnformeerd over het pestprotocol en de werkwijze binnen Kindcentrum Ellips.

Adviezen aan ouders

Als ouder verwacht je vaak niet dat jouw kind pest. Hoe reageer je als blijkt dat dit toch zo is? Eerder in dit protocol staan signalen beschreven van kinderen die gepest worden en van kinderen die pesten. Wat kun je dan doen?

Tips voor kinderen die pesten en hun ouders

Tips voor kinderen die pesten	Tips voor ouders van kinderen die pesten
Bedenk bij jezelf: waarom doe ik dit? Wat heb ik nodig om te stoppen met dit pestgedrag?	Wees alert op signalen die je kind geeft (zie signalenlijst eerder in dit document).
Neem iemand in vertrouwen (een volwassene) en zoek steun.	Wees nabij, luister en bied steun (houvast).
Blijf niet met je probleem zitten. Zoek iemand die je kan vertrouwen, die echt wil luisteren: een vertrouwenspersoon, een juf, een meester, je ouders, opa of oma.	Probeer als ouder rustig te blijven, ook al kunnen de boodschappen hard aankomen.
Heb de moed om te praten over wat je doet.	Neem je kind serieus en stel het gerust.
Vraag anderen om mee te denken over een volgende stap om het pesten te stoppen.	Heb aandacht voor het zelfvertrouwen van je kind.
Probeer je in te leven in de ander. Hoe is het voor het gepeste kind wat ik doe? Weet ik wat ik hiermee aanricht?	Leg het verschil uit tussen plagen en pesten.
	Zeg duidelijk dat pesten niet kan. Nooit. Om geen enkele reden, op geen enkele manier (uitsluiten, spullen stukmaken, slaan, uitlachen, cyberpesten). Vraag je kind onmiddellijk te stoppen.
	Wijs op het (blijvende) verdriet dat pesten veroorzaakt. Probeer de gevoelens van het slachtoffer te verwoorden. Zo vergroot je het inlevingsvermogen van je kind.
	Doe niets zonder je kind op de hoogte te brengen. Doe niets zonder je kind op te hoogte te brengen.
	Geef hem/haar de kans om het goed te maken.
	Praat erover op school (zeker als je merkt dat het pesten niet stopt) en met andere ouders.
	Geef je kind mogelijkheden om hulp te zoeken/krijgen.
	Let op je eigen houding. Als je als ouder naar de leerkracht gaat om te melden dat je liever

	niet hebt dat je kind naast die ene klasgenoot zit, geef je eigenlijk het signaal dat uitsluiten mag.
	Vertel hoe belangrijk het is dat kinderen met elkaar leren samenwerken en zich veilig moeten kunnen voelen.
	Ontken niet meteen wat je kind doet. Kinderen laten heel verschillend gedrag zien in verschillende situaties.
	Wanneer er sprake is van pesten na schooltijd, zorg dan dat je met je kind of met andere ouders afspraken maakt.
	Geef je kind zelfvertrouwen door complimenten te geven. Kijk samen waar je kind goed in is en moedig je kind aan.
	Leer je kind bewuste keuzes te maken op het internet. Leer je kind bewuste keuzes te maken op het internet

Tips voor kinderen die gepest worden en hun ouders

Tips voor kinderen die gepest worden	Tips voor ouders van kinderen die gepest worden
Als je gepest wordt, voelt dat niet fijn. Geef jezelf nooit de schuld! Je hoeft je niet te schamen voor wie je bent of wat je leuk vindt.	Wees alert op signalen die je kind geeft. Praat met je kind over school, over de relaties in de klas en over wat de leerkrachten doen. Vraag ook af en toe of er in de klas gepest wordt. Wees alert op signalen die je kind geeft. Praat met je kind over school, over de relaties in de klas, over wat de leerkrachten doen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas gepest wordt.
Neem iemand in vertrouwen en zoek steun.	Wees nabij, luister en bied steun en houvast. Houd de communicatie open, blijf in gesprek met je kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef (positieve) adviezen.
Blijf niet met je probleem zitten. Zoek iemand die je kan vertrouwen, die echt wil luisteren: een vertrouwenspersoon, een juf, een meester, je ouders, opa of oma.	Probeer als ouder rustig te blijven, ook al kunnen de boodschappen hard aankomen. Probeer je woede te beheersen richting de pester.
Heb de moed om te praten over wat je raakt.	Neem je kind serieus en stel het gerust.

Zoek een rustig moment om het te vertellen.	Heb aandacht voor het zelfvertrouwen van je kind.
Vraag vooral om te luisteren en mee na te denken over een volgende stap om het pesten te stoppen.	Doe niets zonder je kind op de hoogte te brengen.
Probeer te zorgen dat je niet alleen bent. Een goede vriend of vriendin aan je zijde geeft vaak al een fijner en veiliger gevoel.	Breng, in samenspraak met je kind, de school en waar relevant de opvang op de hoogte. Praat erover op school en met andere ouders.
Schrijf op hoe je je voelt. Soms helpt het al om je gevoelens van je af te schrijven.	Geef je kind mogelijkheden om hulp te zoeken.
Probeer voor jezelf op te komen. Kruip niet in een hoekje, sta- en loop recht. Laat zien dat je sterk bent. Geef duidelijk je grenzen aan.	Houd bij wat er wanneer gebeurt. Houd school hiervan altijd op de hoogte.
	Ga samen met je kind kijken waar hij of zij gelukkig van wordt en zich goed bij voelt. Dit kan een sportclub o.i.d. zijn.
Digitaal: verander regelmatig je wachtwoord, blokkeer afzenders, zet je profiel niet openbaar, accepteer alleen bekenden, negeer pestberichten.	Laat je kind eventueel een weerbaarheidstraining volgen.
	Geef de school niet de schuld. Ga samen op zoek naar een oplossing en zie elkaar als partners, niet als tegenstanders. Geef de school niet de schuld. Ga samen op zoek naar een oplossing. Zie elkaar als partners, niet als tegenstanders.
	Lees samen boeken over pesten.
	Leer je kind bewuste keuzes te maken op het internet en geef vertrouwen. Leer je kind bewuste keuzes te maken op het internet en geef ze vertrouwen.

Informatieve websites over (digitaal) pesten

Websites over digitaal pesten

www.dekinderconsument.nl

www.iksurfveilig.nl

www.i-respect.nl

Websites voor kinderen

www.pestweb.nl

www.veiliginternetten.nl/meldknop

www.kindertelefoon.nl

Websites voor ouders

www.pestweb.nl (tips, ondersteuning)

www.nji.nl (literatuur)

www.pestforum.nl (informatie, forum)

www.kindertelefoon.nl (tips over het gesprek aangaan met je kind)

www.findahelpline.com (advies en informatie over online pestproblemen en digitale veiligheid)

Websites voor leerkrachten

www.pestweb.nl

www.posicom.nl (o.a. ouderavonden)

www.nji.nl (literatuur)

www.schoolenveiligheid.nl

www.kenniscentrumomgaanmetpesten.nl